

CĚZ
KOSTI
MŔTVÝCH

FILM AGNIESZKY HOLLAND

CEZ KOSTI MŔTVYCH

Krajina pôvodu: Poľsko, Nemecko, Česko, Švédsko, Slovensko

Rok výroby: 2017

Formát: DCP, MP4, Blu ray

Žáner: thriller

Réžia: Agnieszka Holland

Scenár: Agnieszka Holland, Olga Tokarczuk

Kamera: Jolanta Dylewska

Hudba: Antoni Komasa–Łazarkiewicz

Hrajú: Agnieszka Mandat, Wiktor Zborowski, Miroslav Krobot, Jakub Gierszał, Tomasz Kot, Borys Szyc, Marcin Bosak ďalší.

Minutáž: 128 min

O FILME

Hlavnou hrdinkou príbehu je postaršia žena - Janina Duszejko, milovníčka a ochrankyňa zvierat. V jej okolí dôjde v krátkom čase k sérii vražd, spáchaných za záhadných okolností. Duszejko je presvedčená o tom, že vie kto (alebo čo) má zločiny na svedomí, avšak nikto jej neverí. Táto jednoduchá kriminálna zápleтка je len základom pre netradičnú hru, ktorú sa rozhodla Agnieszka Holland, spolu s autorkou predlohy a spoluscenáristkou Olgou Tokarczuk, rozohrať s divákom.

REŽISÉRKA O FILME

Náš film by sa mohol volať *Táto krajina nie je pre staré ženské*. Svet, v ktorom žijeme, obzvlášť Poľsko, kde sa film odohráva, je práve takým miestom.

Hlavná postava filmu *Cez kosti mŕtvych* – Janina Duszejko je úprimná, vášnivá, ale tiež šialená. Šialená hnevom, posadnutosťou, láskou k zvieratám, zo súcitom s ľuďmi na okraji spoločnosti. Je plná rebélie a rozhorčenia. Jej krutosť, anarchistická vzbura nás nemá rozhorčiť. Práve naopak – divák by sa s ňou mal stotožniť. Je to nemorálne? Áno. Ale len vďaka extrémnej provokácii (ktorá je často podčiarknutá humorom a jemnosťou) môžeme odhaliť nespravodlivosť a krutosť sveta, ktorý Duszejko obýva. Ona a jej súčasníci, ona a jej zvieratá.

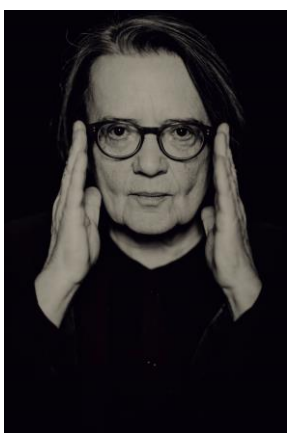
Protagonistka nás vedie cez krajinu, v ktorej krása prírody a ľudské priateľstvo sú miešané so špinou, korupciou, krutosťou, hlúposťou a krvou.

Cez kosti mŕtvych nekončí len morálnym ponaučením. Filmové žánre sa miešajú, tak ako sa mieša fantázia a realita.

BIOGRAFIA TVORCOV A PROTAGONISTOV

AGNIESZKA HOLLAND

režia/scenár

Je režisérka a scenáristka, absolventka FAMU v Prahe. Svoju kariéru začala ako asistentka réžie známych osobností poľskej kinematografie ako Krzystofa Zanussiho a Andrzeja Wajdu. Počas jej viac než 40 ročnej kariéry sa podieľala na vyše 30 filmových projektoch, vrátane televíznych. Jej filmy vznikali koprodukčne s krajinami ako Poľsko, Nemecko, Francúzsko, Veľká Británia či USA. Mnoho z jej snímok bolo nominovaných alebo získalo významné ocenenia ako Zlatý glóbus, Emmy Award, Zlatý lev na festivale v Benátkach či Bafta Award. Už trikrát bola nominovaná na Oscara za filmy *Bittere Ernte* (1985); *Európa, Európa* (1992) a *V temnote* (2011). Jej miniséria *Horiaci ker* (2013) si v roku 2013 odniesla 11 cien Českej filmovej a televíznej akadémie - Českého leva. V súčasnosti je na čele rady Európskej filmovej akadémie (EFA).

ANTONI KOMASA-LAZARKIEWICZ

hudba

Vyrastal v komunite filmárov vo Varšave. Už v detstve navštevoval hudobné školy a následne zamieril na Hudobnú akadémiu v Krakove. Potom, ako vytvoril pre Agnieszku hudbu do jej filmu *Júlia kráča domov* (2002), dostal sa do pozornosti mladého nemeckého filmára Hansa Steinbichlera. Ten ho pozval pracovať na jeho debutovom filme *Hierankl*, vďaka čomu sa dostal do povedomia nielen v Nemecku, ale aj v medzinárodných festivalových kruhoch. So Steinbichlerom následne spolupracoval na troch ďalších filmoch. V roku 2007 sa Antoni presťahoval do Berlína. Odvtedy pracoval na niekoľkých medzinárodných filmových projektoch a pokračoval aj v spolupráci s Agnieszkou Holland. Skladal hudbu pre jej film *V temnote* (2011) alebo HBO minisériu *Horiaci ker* (2013). Tá mu vyniesla v roku 2014 aj ocenenie Český lev a tiež spoluprácu na seriáli *Rosemary má dieťaťko* pre televíziu NBC. Zložil aj hudbu k filmu *Mesto 44* (2014), ktorý videlo v Poľsku 2 milióny divákov.

AGNIESZKA MANDAT

Janina Duszejko

Na plátne sa objavila prvýkrát v roku 1981. Pracovala s niekoľkými dôležitými poľskými filmovými tvorcami ako Agnieszka Holland, Andrzej Wajda či Julius Machulski. Účinkovala vo viac ako 30 divadelných hrách, 20 seriáloch a 17 filmoch, medzi nimi napríklad: *Karol: Muž, ktorý sa stal pápežom* (2004, Giacomo Battiato) a *Pápež Ján Pavol II* (2005, John Kent Harrison). Do roku 2014 bola herečkou v Krakovskom Starom divadle, účinkovala tu 38 rokov. Nezabudnuteľne stvárnila aj niekoľko divadelných postáv v hrách Krystiana Lupu. Hrá napríklad postavu Dene v hre *Rodzeństwo*, ktorá sa po celom svete uvádza pod Lupovým spracovaním už 20 rokov. Naposledy ju uviedli aj v Paríži (2016). V roku 2010 získala cenu za jej úlohu v divadelnej hre *Russian Jam* na Festivale poľského rádiového divadla. Agnieszka Mandat je tiež profesorkou na PWST Národnej akadémii divadelných umení v Krakove.

MIROSLAV KROBOT

Boros Schneider

Jej jeden z najpopulárnejších a najdôležitejších divadelných režisérov v Českej republike. Študoval réžiu na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne a odvtedy pracoval v niekoľkých českých divadlách ako divadelný režisér a umelecký riaditeľ. Je jednou z osobností, ktoré významne ovplyvnili podobu súčasného českého divadla. Vybudoval kreatívny tím a viedol jedno z najdôležitejších českých divadiel – Dejvické divadlo. Od roku 2000 sa začal objavovať aj na javisku ako herec. V roku 2005 ho Petr Zelenka obsadil do filmu *Príbehy obyčajného šialenstva*. Odvtedy hral Krobot vo viac ako 20 filmoch a televíznych seriáloch, s Agnieszkou Holland spolupracoval aj pri minisérii *Horiaci ker*.

ROZHOVOR S AGNIESZKOU HOLLAND

Čo bolo hlavným impulzom k nakrúteniu knižnej predlohy Olgy Tokarczuk *Svůj vůz i pluh ved' přes kosti mrtvých*?

Je to detektívka, podobenstvo a zároveň trpký obraz nášho sveta, kde sú ľudia a zvieratá, staré a slabé, bezbranné voči brutalite a hlúposti. Bezbranný byt' nechcú, takže príbeh predstavuje takú fantáziu pomsty trochu ako v Tarantinových filmoch. Zaujalo ma aj to, že hrdinkou je žena mojej generácie. Je šialená a väčšina mojich kamarátok je bláznivá, takže sa s ňou úplne stotožňujú. Zaujíma ma štýl príbehu, má v sebe českú citlivosť a anarchizmus. Olga Tokarczuk - ako mnoho poľských spisovateľov - je českou kultúrou fascinovaná a v tejto knižke je to cítiť.

Ako prebiehala konkrétna spolupráca na scenári so spisovateľkou Olgou Tokarczuk a za českú stranu so Štěpánom Hulíkom? Ako veľmi bolo náročné previesť jej román na filmové plátno?

Tvorbu Olgy Tokarczuk mám veľmi rada a zdalo sa mi vždy, že jej literatúra je pre filmárov inšpiráciou: jej zmyselnosť, vytváranie nových svetov... Avšak jej romány sú ťažké pre adaptáciu - štruktúra je príliš zložitá pre tak primitívne médium, akým je film. Kniha má pomerne silnú dejovú líniu, výraznú hrdinku, ktorá má hneď okúzliť a takmer detektívnu zápletku. Zaujala ma téma (anarchistický, feministicko-ekologický thriller s prvkami čiernej komédie), excentrická hrdinka a forma, ktorá bola pre mňa osobne veľkou výzvou.

Avšak nešlo o typickú psychologickú drámu, ale miešanie rôznych žánrov. Zdalo sa nám s Olgou, že adaptácia bude jednoduchá, ale boli sme stále nespokojné, hoci spolupráca prebiehala veľmi harmonicky. A v tomto štádiu sa na naše želanie a žiadosť producenta zapojil Štěpán Hulík, ktorý si nad ten náš scenár sadol, urobil nutnú úpravu a dovŕšil našu prácu. Vyzeralo to tak, akoby umýval špinavé okná v tom našom domčeku a mohlo sa tam razom dostať svetlo... Štěpán je nielen talentovaný, ale aj veľkorysý muž.

Film sa odohráva v česko-poľskom pohraničí, na území Kladského pomedzia, ako tu s touto mystickou krajinou pracujete?

Fakt, že príbeh sa odohráva v trojuholníku - českom, poľskom a nemeckom - mu dáva zvláštnu príchúť. Krajina je nostalgická a zmyslová zároveň. Česko sa našim filmovým hrdinom javí ako raj, kde je všetko lepšie a ľudskejšie.

Áký máte Vy osobne s Olgou Tokarczuk vzťah k tomuto tajuplnému miestu našich spoločných hraníc?

Olga tu dlhšiu dobu žila, teraz tu má dom, do ktorého často jazdí. Pre ňu je to úplne mystické miesto, kde vrstvy prírody a dejín sa spájajú dohromady, krása sa tu strieda s mrakmi. Snažili sme sa túto jedinečnú atmosféru previesť aj do filmu.

Často sa vraciate do Česka (naposledy s brilantným projektom *Horiaci ker*), aj v tomto filme sa objavil český štáb, postprodukcia sa uskutočnila v UPP. Čo Vás v Českej republike láka?

Ja som tak trochu Češka aj Slovenka. Tých 5 rokov na FAMU bolo pro mňa základnou životnou, politickou a umeleckou skúsenosťou, ktorá sa stala súčasťou mojej totožnosti. V Čechách sa cítim občas lepšie ako v Poľsku, mám tu veľa priateľov a česká kultúra ma vždy inšpirovala.

Ako prebiehalo obsadenie hlavných úloh: Agnieszky Mandat a Miroslava Krobota, s ktorým ste spolupracovali už na minisérii *Horiaci ker* a tu sa predstaví v netypickej milostnej dvojici s Agnieszkou Mandat.

Mirko bol obsadený veľmi skoro. Ja skrátka milujem sa na neho pozerieť, rada by som ho mala v každom svojom filme a v tomto prípade sa mi zdal potrebný. Mirko milo súhlasil, dokonca sa naučil v poľštine šialene zložené dialógy. Agnieszka naopak prišla do projektu na poslednú chvíľu, mala to hrať pôvodne iná herečka, Agnieszka sa mi zdala príliš mladá a pekná pre úlohu (pokiaľ chcete vedieť prečo, pozrite sa na fotky z Berlinale, nikto ju tam nespoznal!). Ona debutovala v mojom prvom filme *Provinční herci* (1980), kde nakoniec celá jej línia bola vystrihnutá. Potom sa Agnieszka sústredila na prácu na divadle a hlavnú úlohu vo filme si nezahrála. Na filmových skúškach do *Cez kosti mrtvých* dopadla ale výborne, tak som jej mohla dať satisfakciu za to sklamanie pred takmer 40 rokmi. Teraz si ani ja ani Olga nevieme predstaviť inú hlavnú hrdinku.

Film bol nakrúcaný v rôznych ročných obdobiach, s namáhavými scénami so zvieratami, čo bolo pre Vás na nakrúcaní najťažšie?

Bolo to ťažké nakrúcanie a bez pomoci Kasii Adamik, ktorá režírovala veľkú časť filmu a niektoré najťažšie scény, by som to tak svižne nezvládla. O zvieratá sa tiež starala ona. Najťažší bol pre mňa (fyzicky) mráz a noc. Ale našťastie sa rýchlo zabúda na premrznuté prsty a frustráciu, že nemôžeme nakrútiť všetko, ako chceme.

Akú obrazovú koncepciu snímku ste s kameramanmi zvolili?

Vedeli sme, že výsledok má byť pocitový, zmyslový film, blízko ľuďa a zvierat, krása prírody má byť viditeľná a nakrútená subjektívnym pohľadom - očami hrdinky. Koncept sa ale rodil ešte behom nakrúcania a na filme sa podieľalo – neobvykle - niekoľko kameramanov. Okrem Jolanty Dylewske, veľa toho nakrútil Rafał Paradowski, ale tiež Tomasz Naumiuk a Slovak Tomáš Juríček. Takže to bola skutočne skupinová tvorba a Jolanta Dylewska to nakoniec všetko zjednotila.

Vo filme znie výrazná emotívna hudba, aký bol výber hudby?

Už na niekoľkých posledných filmoch som pracovala s Antonim Komasa-Łazarkiewiczom a veľmi dobre si rozumieme. Tento typ filmu bol žánrovo a štylisticky zložitejší, naša spolupráca bola dlhšia a búrlivá. Bolo veľa verzí hudby a vedeli sme, že aj hudba je trochu hrdinom filmu a rozhoduje o vnútornom a vonkajšom rytme snímky. Veľmi pomocná bola aj jeho žena Mary Komasa, hudobná spolupracovníčka. My traja sme sa spoločne so strihačom Pavlom Hrdličkom schádzali v mojom bretónskom dome a často do noci diskutovali o podobe hudby. Nahrávanie sa konalo v Bratislave a mixovalo sa vo Švédsku. Takže to bola skutočná európska práca.

Vo filme je dôležitý postoj katolíckej cirkvi voči masovému zabíjaniu a masakrovaniu divej zveri v prebiehajúcej loveckej sezóne. Nakoľko je táto situácia aktuálna v súčasnom Poľsku?

Olga Tokarczuk napísala knihu pred 9 rokmi. My sme začali film pripravovať pred štyrmi rokmi. Vtedy sa nám nezdalo, že dve hlavné témy: ekológia - práva zvierat a situácia žien sú obzvlášť aktuálne. Medzitým sa ale zmenila vláda v Poľsku (podobne ladená aj v USA) a ukázalo sa, že práva žien a ekológie sú ich hlavnými nepriateľmi. Takže náš film, táto rozprávka o hneve slabých, sa stala politickou udalosťou.

V katolíckom kostole sú dva modely teológie voči našej prírode a správaniu k zvieratám. Prvý františkánsky: Boh nám dal zem, aby sme sa o ňu starali, kde zvieratá sú našimi mladšími bratmi. Druhý model je paternalistický - nadradený, kedy máme mať vládu nad prírodou a môžeme si s ňou robiť, čo chceme vrátane zvierat. Bohužiaľ ten druhý model je v poľskom kostole presahujúci a cirkev je teraz blízko vlády. Takže vláda aj cirkev vo filme obrazne vyjadrujú - symbolizujú „lovcov“.

Film sa stretol s veľkým ohlasom na tohtoročnom 67. ročníku Berlinale, kde bol uvedený v prestížnej hlavnej súťaži spoločne s ostatnými deviatimi snímkami, čo bolo podľa Vás dôvodom výberu titulu a aká bola reakcia zahraničných divákov na Berlinale?

Reakcie na Berlinale boli naozaj skvelé, nielen od Nemcov a ostatných Európanov, ale aj od hostí z Ameriky a Ázie. Začínajú mi odtiaľ prichádzať pozvánky aj na rôzne festivaly. Dôvod výberu nášho filmu poznajú organizátori festivalu. Čo viem, že náš film sa im veľmi páčil. Dieter Kosslick (riaditeľ Berlinale) mi zavolať hneď, ako ho videli a bol naozaj nadšený. Myslím si, že hodnotou tohoto filmu je jeho nepredvídateľnosť: opakovalo sa,, že taký film ešte nevideli.

Aké máte ďalšie filmové plány, čo pre svojich fanúšikov pripravujete?

Pripravujem tri filmové projekty a dva televízne, pôjde o európske minisérie. Uvidíme, ktorý bude prvý "ready to go", potom o ňom začnem rada rozprávať.

KONTAKT

nutprodukcia

Cieľom novozałożenej spoločnosti nutprodukcia je spolupracovať na česko-slovenských projektoch a najmä vybudovať plnohodnotnú produkčnú spoločnosť, ktorá bude vytvárať platformu mladým talentovaným slovenským filmárom a otvorí im možnosti vstupu na medzinárodnú scénu. Po úspešnej koprodukčnej spolupráci na filme *Cez kosti mŕtvych*, spoločnosť momentálne pripravuje debutový film Teodora Kuhna *Ostrým nožom*. Spoločníkmi vo firme sú producenti Pavla Kubečková, Tomáš Hrubý, ktorí majú skúsenosti z projektov ako *Pandy*, *Horiaci ker*, alebo *Gottland* a Jakub Viktorín, ktorý je riaditeľom medzinárodného podujatia Visegrad Film Forum, produkoval krátke medzinárodne úspešné filmy *Momo* a *Checkpoint* a pracoval ako výkonný producent (SK) na filme *Domáci péče* a *Červený kapitán*.

SLOVENSKÝ KOPRODUCENT

Nutprodukcia s.r.o.

Lazaretská 12

Bratislava

811 08 Slovak Republic

✉ jakub.viktorin@gmail.com

Asociácia slovenských filmových klubov

Občianske združenie, ktoré od r. 1993 zastrešuje a metodicky usmerňuje činnosť filmových klubov na Slovensku je zároveň najväčším distribútorom umeleckej kinematografie; titulov zlatého fondu svetovej kinematografie a súčasnej slovenskej a českej hranej, dokumentárnej a animovanej tvorby. Prináša do kín každý rok takmer 40 celovečerných filmov. Je hlavným organizátorom dvoch najväčších putovných filmových podujatí v SR – Medzinárodný festival filmových klubov FEBIOFEST a prehliadka PROJEKT 100. ASFK sa venuje vzdelávaciemu projektu *Filmy pre školy* a *Filmový kabinet deťom*. Spoločne so SFÚ vydáva jediný filmologický časopis na Slovensku *Kino-Ikon* a ďalšie filmové publikácie. Pravidelne dvakrát do roka organizuje programovacie semináre dramaturgov a zástupcov filmových klubov. ASFK je držiteľom mnohých domácich ocenení za distribúciu a národných cien *Slnko v sieti*.

DISTRIBÚCIA

Asociácia slovenských filmových klubov

Brnianska 33

Bratislava

811 04 Slovak Republic

www.asfk.sk

✉ asfk@asfk.sk

TRAILER

<https://www.youtube.com/watch?v=H1KdQInFz90>

DISTRIBUČNÝ LIST

<http://www.asfk.sk/film/cez-kosti-mrtvych>

Realizáciu a distribúciu filmu finančne podporil

Mediálni partneri

Pravda **.týždeň** **Telkáč.sk**

›aktuality.sk
TVORÍME NEZÁVISLÉ SPRAVODAJSTVO

CITYLIFE.SK
ČO SA DEJE V BRATISLAVE A OKOLÍ

•RÁDIO_FM